

4. Кримінальний кодекс України : наук.-практ. комент. : у 2 т. / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. Харків : Право. Т. 2: Особлива частина. 1040 с.

5. Леонов Б. Д., Серьогін В. С. Кримінально-правова протидія незаконній діяльності зі спеціальними технічними засобами негласного отримання інформації. *Інформація і право*. 2016. № 2 (17). С. 139–146.

Одержано 23.04.2019

*

УДК 343.415

Павло Валерійович Черненко,

*аспірант Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ДЕФІНІЦІЇ «ВИБОРЧИЙ ДОКУМЕНТ»

Проблема визначення змісту дефініції «виборчий документ» на сучасному етапі розвитку української державності має відповідне юридичне значення. Чітке розуміння вищезазначеного терміну дає можливість правильного застосування в межах правозастосування кримінально-правових норм під час реалізації виборчого права в Україні. При цьому, дана проблема підсилюється тим фактом, що ні один законодавчий акт не регулює змісту дефініції «виборчий документ».

Єдине, що тим чи іншим чином звертає нашу увагу на розуміння цього поняття так це безпосередньо сам Кримінальний кодекс України (*далі – КК України*). Так, наприклад, відповідно до положень ч. 2 ст. 158 КК України до виборчих документів відносяться наступні: виборчий бюлетень; бюлетень для голосування на референдумі; протоколи про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, про підсумки голосування на виборах чи референдумі, про результати виборів або референдуму та інших документів, які відповідно до законодавства відносяться до виборчих документів [1]. Крім того, в певних кримінально-правових нормах (статті 158, 158-1 та 158-2 КК України) законодавець передбачив існування окремих документів, що використовуються в межах виборчого процесу.

Дефініцію «виборчий документ» умовно, з можливістю подальшого аналізу, можливо розділити на дві складові «вибори» та «документ».

Під «виборами» розуміють певну форму безпосередньої демократії, народного волевиявлення, яка передбачає формування складу представницьких органів державної влади та органів місцевого самоврядування шляхом голосування.

Іншими словами, вибори це спосіб формування складу: а) колегіальних та інших структур відповідних представницьких органів державної влади і місцевого самоврядування; б) колегіальних та інших органів керівництва політичних партій і інших об'єднань громадян на їх з'їздах, конференціях, зборах; в) колегіальних та інших органів управління підприємств, установ, організацій.

Вибори це певний процес який дає можливість реалізувати один з основних принципів побудови сучасного суспільства – демократизм. При цьому, необхідно враховувати той факт, що в Україні такий процес регламентований положеннями відповідними законодавчими актами, а саме законами України *«Про вибори Президента України»* [2], *«Про вибори народних депутатів України»* [3] та *«Про місцеві вибори»* [4].

На превеликий жаль, в вищезазначених законах не передбачено тлумачення термінів, які використовуються для визначення та реалізації даного процесу, який має назву вибори, а саме, в першу чергу, мова йде про «виборчий документ», «вибори», «документ» тощо.

Із змісту даних законів можливо передбачити, що документи, які використовуються для організації та реалізації виборчого процесу, мають офіційний статус.

Іншими словами, мова йде про те що, в межах виборчого процесу використовують офіційні документи.

Внаслідок цього, розглянемо частину проблеми, а саме – поняття «документа».

Зміст поняття «документа» в правовому полі закріплено в декількох нормативно-правових документах і розуміється наступним чином:

– матеріальний носій, що містить інформацію, основними функціями якого є її збереження та передавання у часі та просторі (ст. 1 Закону України *«Про інформацію»* [5]);

– матеріальна форма одержання, зберігання, використання і поширення інформації, зафіксованої на папері, магнітній, кіно-, фотоплівці, оптичному диску або іншому носіїві (ст. 1 Закону України «Про обов'язковий примірник документів» [6], ст. 1 Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» [7]);

– записана інформація, яку можна розглядати як одиницю в ході здійснення інформаційної діяльності (п. 2.1 ДСТУ 2395-2000 «Інформація та документація. Обстеження документа, встановлення його предмета та відбір термінів індексування. Загальна методика» [8]);

– інформація, зафіксована на матеріальному носії, основною функцією якого є зберігати та передавати її в часі та просторі (п. 3.3 ДСТУ 2732-2004 «Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять» [9]). Це по-перше.

По-друге, положення п. 1 Примітки до ст. 358 КК України під офіційним документом розуміє документи, що містять зафіксовану на будь-яких матеріальних носіях інформацію, яка підтверджує чи посвідчує певні події, явища або факти, які спричинили чи здатні спричинити наслідки правового характеру, чи може бути використана як документи-докази у правозастосовчій діяльності, що складаються, видаються чи посвідчуються повноважними (компетентними) особами органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, юридичних осіб незалежно від форми власності та організаційно-правової форми, а також окремими громадянами, у тому числі самозайнятими особами, яким законом надано право у зв'язку з їх професійною чи службовою діяльністю складати, видавати чи посвідчувати певні види документів, що складені з дотриманням визначених законом форм та містять передбачені законом реквізити [1].

В науковому середовищі дефініцію «виборчі документи» розглядають через призму певної сукупності ознак. Так, наприклад, В. О. Навроцький наголошує на наступних: 1) письмова форма; 2) наявність відповідних для кожного виду документа реквізитів, форм; 3) за своїм змістом документ засвідчує факти, які мають юридичне значення, установлюють права суб'єктів виборчого процесу; 4) складання відповідного документа передбачено законодавством про вибори [10, с. 311–312].

Враховуючи викладене вище, можливо сформулювати розуміння основного змісту дефініції «виборчий документ».

Під виборчим документом необхідно визнавати матеріальний носій на якому зафіксована інформація, яка використовується під час організації та реалізації виборчого процесу, які видаються відповідними суб'єктами виборчого процесу і утворені з дотриманням визначених законом форм та містять передбачені законом реквізити

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001 № 2341-III // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 30.03.2019).

2. Про вибори Президента України : закон України від 05.03.1999 № 474-XIV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-14> (дата звернення: 30.03.2019).

3. Про вибори народних депутатів України : закон України від 17.11.2011 № 4061-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4061-17> (дата звернення: 30.03.2019).

4. Про місцеві вибори : закон України від 14.07.2015 № 595-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-19> (дата звернення: 30.03.2019).

5. Про інформацію : закон України від 02.10.1992 № 2657-XII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 30.03.2019).

6. Про обов'язковий примірник документів : закон України від 09.04.1999 № 595-XIV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-14> (дата звернення: 30.03.2019).

7. Про бібліотеки і бібліотечну справу : закон України від 27.01.1995 № 32/95-ВР // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр> (дата звернення: 30.03.2019).

8. ДСТУ 2395-2000. Інформація та документація. Обстеження документа, встановлення його предмета та відбір термінів індексування. Загальна методика. Київ, 2001. 16 с.

9. ДСТУ 2732-2004. Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять. Київ, 2005. 32 с.

10. Навроцький В. О. Кримінальне право України. Особлива частина : курс лекцій. Київ : Знання, 2000. 771 с.

Одержано 22.04.2019